

שבועות – היום שלא סופרים אותו

1. "כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל" (שמות ל')
2. "וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים מאתים אלף רגלי" (שמואל א' ט"ו)
"אמר לכל אחד ואחד שייקח טלה מצאנו של מלך, ואחר כך מנה את הטלאים, לפי שאסור למנות את ישראל, שנאמר בם: 'לא יספר מרוב' (בראשית ל"ב) (רש"י שם)
3. "ויעמד שטן על ישראל ויסת את דויד למנות את ישראל. ויאמר דויד אל יואב ואל שרי העם לכו ספרו את ישראל... ויאמר יואב יוסף ה' על עמו כמה מאה פעמים הלא אדני המלך כלם לאדני לעבדים למה יבקש זאת אדני למה יהיה לאשמה לישראל... וירע בעיני האלקים על הדבר הזה... ויתן ה' דבר בישראל ויפל מישראל שבעים אלף איש (דברי הימים א כ"א).
"אם ה' הסיתך בי ירח מנחה' אמר רבי אלעזר אמר ליה הקב"ה לדוד מסית קרית לי? הרי אני מכשילך בדבר שאפי' תינוקות של בית רבן יודעים אותו דכתיב 'כי תשא... ונתנו איש כפר נפשו' מיד 'ויעמוד שטן על ישראל וכתוב 'ויסת את דוד בהם לאמר לך מנה את ישראל' (ברכות ס"ב:)
4. "אמר ר": אסור למנות את ישראל אפילו לדבר מצווה, דכתיב 'וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים' אמר ר"א: כל המונה את ישראל עובר בלאו, שנאמר (הושע ב') 'והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר מרוב'. רב נחמן בר יצחק אמר: עובר בשני לאוין שנאמר "לא ימד ולא יספר" (יומא כ"ב:).

5. "שהחול הגם שיש לו מספר ... אין אדם יכול לספרו מפני ריבוי ודקותו, והגם שאפשר למדדו במדה גם זה אי אפשר לעשותו כי רב החול נסתר במצולות ים ובתהומות הארץ שאי אפשר לאדם להגיע שמה, כן לא יהיה אפשר לספור את ישראל, אם מצד ריבויים ואם מצד שיהיו מפוזרים ונסתרים באפסי ארץ עד שרבים מהשבטים חשובים כאובדים כי אין יודע מקומם כחול הטמון במעמקי ימים... שנקרא שם הבן הראשון בשם יזרעאל מעניין זריעה, שהגלות יהיה דומה כזורע גרעיני תבואה בעומק האדמה ונדמה לו שהגרעינים נרקבו ונבלו ואח"כ יציצו ויצמחו ויוציאו פרי תבואה כפלי כפלים, כן יציצו מן הגולים שנזרעו בארצות השבי עם רב כחול הים אשר לא יספר עם הגרים הנלווים עליהם..." (מלבי"ם על הושע ב')

6. א"ר יצחק אין הברכה מצוייה אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר (דברים כ"ח) 'יצו ה' אתך את הברכה באסמך' תנא דבי רבי ישמעאל אין הברכה מצוייה אלא בדבר שאין העין שולטת בו שנאמר 'יצו ה' אתך את הברכה באסמך' ת"ר: ההולך למוד את גורנו אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו שתשלח ברכה במעשה ידינו. התחיל למוד אומר: ברוך השולח ברכה בכרי הזה. מדד ואח"כ בירך הרי זה תפילת שוא, לפי שאין הברכה מצוייה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין" (בבא מציעא מ"ב)

7. "צריכים ליזהר, שלא למנות את האנשים לגלגלותם לידע אם יש מנין, כי אסור למנות את ישראל לגלגלותם, אפילו לדבר מצווה." (קצור שולחן ערוך, ט"ו ג')

8. "כאשר אתה סופר כמה חיילים יש לך, כמה אנשים יש לך, אתה מגיע לתחושה של כוח ועוצם ידי, תחושה של אני שווה משהו, עשיתי משהו. זו הבעיה... עלתה בדעתי נקודה נוספת שאפשר להסביר דרכה את הבעייתיות שבמנין. כאשר יש לנו קבוצה של אנשים, יש שתי התייחסויות לקבוצה - אפשר להתייחס אל הקבוצה כשותפים, ואפשר להתייחס אליה כציבור. יש קורבן ציבור ויש קורבן של שותפים. קורבן ציבור הוא קורבן של כלל ישראל. קורבן שותפים, אפילו אם יבוא על ידי כל ישראל, יהיה בגדר של קורבן יחיד. ההבדל בין ציבור לשותפים הוא פשוט: בשותפות אני חושב על עצמי. נקודת המפתח בשותפות היא הפרט, הצורך שלי בכלל הוא כיוון שאני מודע לכך שאם אני אעזור לו הוא יעזור לי וכו'. בציבור נקודת המוצא היא הכלל, הפרטים זה כל מיני אנשים שעושים יחד כדי שלציבור יהיה טוב. אחד המבחנים הראשונים שמאפשרים להבחין בין שני המושגים הוא האם מעניין אותי כמה

אנשים נמצאים בקבוצה או לא מעניין אותי. אם אני שותף, והחשבון שלי הוא 'אני', אני רוצה לדעת כמה שותפים יש, אני רוצה לדעת עם מי אני עושה ביזנס, אני רוצה לדעת עם כמה אנשים אני הולך להתחלק ברווחים. שותפות היא ענין של מנין. בציבור אין שום משמעות למנין, העיקר הוא שיש קבוצה, אין זה משנה כמה אנשים בדיוק יש בה. העיקר שיש כאן קבוצה חשובה ויש לי ענין לשמור על הקבוצה" ... (הרב ישראל רוזנברג)

9. "שבועות הוא חג בלי תאריך. רק מפני חטאינו יש לנו תאריך, כי כשהיו מקדשים את החודש, שבועות יכול היה לצאת בשישי או שביעי בסיון. בתורה אין לחג הזה תאריך, כתוב שזה חמישים יום ממחרת השבת, אבל לא כתוב תאריך בתורה. בהגדה של פסח אנחנו שרים "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה - דיינו". איזה מין דיינו זה? בשביל מה לבוא לפני הר סיני אם לא כדי לקבל את התורה? מסתבר שפגישה כזאת עם הקדוש ברוך הוא, גם אם הוא לא היה אומר לי שום דבר, זה עניין גדול... יום אחד הביאו אותי לאוניברסיטה של אוקספורד, ובין השאר הוליכו אותי לספריה של האוניברסיטה, ששם יש כתבי יד, ונתנו לי להסתכל בכתב ידו של הרמב"ם; לא בהעתק אלא בעצם כתב ידו. זה לא היה משנה מה בדיוק כתוב שם; אני כבר יודע את הדברים שהיו כתובים שם, אבל עצם הידיעה שזה כתב ידו של הרמב"ם ושאתי מחזיק אותו - זה משהו אחר. מתן תורה זה שאני, האדם, מגיע לקדוש ברוך הוא. כל השאר הבל הבלים. זה העיקר, מה יכול להיות יותר מזה?... במתן תורה הקב"ה נותן תורה - השאלה היא, האם אנחנו מקבלים את המתנה הזאת. מעבר למתן תורה, צריכה גם להיות קבלת התורה. זה לא חייב להיות בשבועות, זה יכול להיות בכל יום ובכל חודש." (הרב שטיינזלץ)

10. "מה הסיבה לכך שחג השבועות לא זכה לתאריך מפורש בתורה? קבלת התורה אינה אירוע חד-פעמי המשויך ליום מסוים. היא אכן התרחשה ביום מסוים, אך מדובר במשהו גדול בהרבה. זהו אורח חיים מקיף; זוהי צורת חשיבה שלמה; זוהי מערכת ערכים כוללת... סיפור עממי ממחיש זאת היטב. מעשה בעגלון יהודי שנשלח להביא סחורה בחורף הפולני המושלג. למרבה הצער, הסוסים נתקעו בשלג הכבד והסחורה ירדה לטמיון. כשהעגלון נתבע בפני הרב המקומי, בחן הרב את פרטי המקרה וחייב את העגלון לשלם תמורת הסחורה. כאשר שמע העגלון את פסק-הדין, הוא שאל את הרב: "אתה אומר שעל פי ההלכה אני חייב לשלם, אך מתי ניתנה התורה שמכוחה נפסק הדין?" השיב לו הרב: "בחודש סיון."

כששמע זאת העגלון, הגיב: "אכן, ידעתי, הכל בגלל שהתורה ניתנה בקיץ. אם התורה הייתה ניתנת בחורף – אין ספק שהיו מתחשבים בשלג הכבד..." סיפור מחויך זה ממחיש את צורת החשיבה המוטעית של רבים: לדעתם התורה רלוונטית לימים מסוימים, למקומות מסוימים, לאנשים מסוימים או לדור ספציפי. יש לשנות ולהתאימה בזמנים שונים ובאילוצים מגוונים. בגלל טעות נפוצה זו לא נקבע תאריך לחג השבועות. כדי ללמדנו שהרלוונטיות של התורה אינה מתמקדת ביום מיוחד אלא בכל יום ובכל שעה, בכל מצב ובכל דור, יש לתורה מה ללמד את בני האדם המתמודדים עם שאלות ובעיות. התורה אינה רק ספר, אלא תפיסת עולם ייחודית שאינה מסתכמת במספר מצוות ומעשים-טובים, אלא שואפת ליצור חברה אנושית איכותית שלא הכת, הכבוד והעושר הם שמנווטים אותה, אלא החסד, הצדקה והמשפט, היושר והאמונה משמשים כבסיס לה. למעשה, יש תאריך לחג השבועות, אך בעומק הדבר – חג השבועות הוא בכל יום ויום... בכל בחירה נכונה שהאדם בוחר, הוא חוגג לעצמו "מתן תורה" אישי, והוא תקף בכל דור, בכל מצב ובכל שעה". (הרב רבינוביץ, רב הכותל)